

Planowanie partycypacyjne
jako droga do integracji różnych grup zawodowych
dla czynnej ochrony i zrównoważonego użytkowania
przyrody polskich miast

Miasto Mysłowice

Działanie 2

Pełna diagnoza grupy docelowej w oparciu o studia przypadku

Raport cząstkowy

Główny Instytut Górnictwa
Zakład Ochrony Wód
Katowice, czerwiec 2018 r.

Niniejsze materiały zostały opublikowane dzięki dofinansowaniu
Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
Za ich treść odpowiada wyłącznie Główny Instytut Górnictwa

Spis treści

WYKAZ SKRÓTÓW	3
1 OPIS RAM DZIAŁANIA	4
2 HARMONOGRAM I PLAN PRAC W RAMACH DZIAŁANIA	5
2.1 Warsztat 1	5
2.1.1 Porządek warsztatu	5
2.1.2 Cel warsztatu	5
2.1.3 Uczestnicy warsztatu	5
2.1.4 Opis rezultatów warsztatów	6
2.2 Warsztat 2	10
2.2.1 Porządek warsztatu	10
2.2.2 Cel warsztatu	10
2.2.3 Uczestnicy warsztatu	10
2.2.4 Opis rezultatów warsztatów	11
3 WSTĘPNA HIERARCHIZACJA PROBLEMÓW OCHRONY/GOSPODAROWANIA ZASOBAMI PRZYRODY DANEGO MIASTA	17
4 WSTĘPNE OKREŚLENIE SKŁADU GRUPY DOCELOWEJ	21
5 UZGODNIENIE OBIEKTU	24
6 WYNIKI WIZJI TERENOWEJ	26

WYKAZ SKRÓTÓW

BGC	Boston Consulting Group
GE	General Electric
SJB	Strategiczne Jednostki Biznesu
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główny Zbiornik Wód Podziemnych
UPWP	Użytkowy Poziom Wód Podziemnych
MPZP	Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
RDLP	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
COST	European co-operation in the field of Science and Technical Research
UM	Urząd Miasta
GIG	Główny Instytut Górnictwa
WOŚ	Wydział Ochrony Środowiska
WI	Wydział Inwestycji
WIM	Wydział Infrastruktury Miejskiej
ZP	Zespół Prasowy

1 OPIS RAM DZIAŁANIA

Celem działania jest pełna diagnoza grupy docelowej w oparciu o studium przypadku. Aby osiągnąć zamierzony cel należy przeprowadzić 2 spotkania robocze o charakterze warsztatowym z lokalnymi decydentami, ekspertami, osobami zaufania publicznego (ok. 10 uczestników na każdym ze spotkań) w każdym z pięciu miast. W ramach pierwszego spotkania należy:

1. dokonać wstępnej hierarchizacji problemów ochrony/gospodarowania zasobami przyrody danego miasta;
2. wstępnie określić skład grupy docelowej;
3. uzgodnić obiekt (terenu/terenów), którego dotyczyć będzie studium przypadku a następnie praca grupy docelowej.

Efektom tego spotkania w ujęciu produktywnym jest przygotowanie studium przypadku do każdego z pięciu miast, którego przedmiotem jest: analiza walorów przyrodniczych danego terenu, ich genezy, stanu, powiązań przestrzennych, tendencji przekształceń, form użytkowania (m.in. w kategoriach usług ekosystemowych), zagrożeń, identyfikacja grup interesariuszy, identyfikacja podmiotów (grup zawodowych) mających udział w zarządzaniu/gospodarowaniu analizowanym terenem, identyfikacja pozostałych podmiotów (grup zawodowych) mających największy wpływ na przyrodę analizowanego terenu, wstępna identyfikacja powiązań międzysektorowych/interdyscyplinarnych kluczowych dla gospodarowania zasobami przyrody analizowanego terenu.

W oparciu o przygotowany dokument (studium przypadku) należy przeprowadzić drugie spotkanie warsztatowe, podczas którego należy:

4. dokonać analizy wyników studium przypadku w kontekście składu grupy docelowej;
5. uzgodnić wstępny skład grupy docelowej.

2 HARMONOGRAM I PLAN PRAC W RAMACH DZIAŁANIA

2.1 Warsztat 1

Spotkanie robocze z lokalnymi decydentami, ekspertami, osobami zaufania publicznego miało charakter warsztatowy i prowadzone było przez 3 ekspertów/moderatorów z GIG'u.

2.1.1 Porządek warsztatu

Tab.1 Etapy prowadzenia warsztatu 1.

	Zakres tematyczny	Metoda prowadzenia	Czas trwania
1	Przywitanie, wprowadzenie do tematu spotkania, zapoznanie z listą i kluczem doboru uczestników, przedstawianie się.		15 minut
2	Przegląd najważniejszych obiektów przyrodniczych miasta i problemów związanych z ochroną/gospodarowaniem	prezentacja ppt i dyskusja moderowana	120 minut
3	Hierarchizacja obiektów i problemów ochrony/gospodarowania zasobami przyrody miasta w kontekście atrakcyjności i realności zagospodarowania, z wykorzystaniem podejścia wg General Electric (macierz Kinseya)	praca warsztatowa	30 minut
4	Uzgodnienie obiektu (terenu/terenów), którego dotyczyć będzie studium przypadku i warsztaty 2-5	debata i głosowanie	30 minut
5	Uzgodnienie zasad doboru grupy docelowej – uczestników warsztatów 3-5 oraz wstępne określenie składu grupy docelowej		90 minut

2.1.2 Cel warsztatu

Celem warsztatu było uzgodnienie obiektu problemowego (teren/tereny), którego dotyczyć będzie studium przypadku i warsztaty 2-5.

2.1.3 Uczestnicy warsztatu

Tab.2 Instytucje biorące udział w warsztacie 1.

L.p.	Instytucja	Ilość uczestników
1	UM Mysłowice	4
2	Rada Miasta Mysłowice	2
3	Mieszkaniec	2
4	GIG	3

2.1.4 Opis rezultatów warsztatów

Aby osiągnąć cel warsztatu jakim jest wybór obszaru problemowego, którego będzie dotyczył studium przypadku zapoznano się ze zlokalizowaniem miasta, zanalizowano z lokalnymi decydentami, ekspertami, osobami zaufania publicznego z terenu Mysłowic miasto pod względem funkcjonalnym, jak i struktury inwestowania, środowiska przyrodniczego, geologii, rzeźby terenu, nachylenia terenu, antropogenicznych form rzeźby terenu, gleb, warunków klimatycznych, wód powierzchniowych i podziemnych.

Stwierdzono, że w południowej części Mysłowic, która stanowią Brzezinka, Kosztowy, Larysz, Morgi, Wesoła i Stara Wesoła, Krasowy, Ławki i Dzieckowice, dominują tereny rolne i zabudowa mieszkaniowa, nie jest to jednak obszar pozbawiony przemysłu. Tereny przemysłowe występują w trzech większych skupieniach, zlokalizowanych w Wesołej (rejon KWK „Wesoła”) i Brzezince. Z południowej części miasta wyodrębniają się dodatkowo Dzieckowice, stanowiące enklawę na jego południowo-wschodnim krańcu, oddzieloną kompleksem leśnym i częściowo zrehabilitowanym dawnym składowiskiem odpadów Elektrowni Jaworzno III. Pozostały obszar otoczony jest pierścieniem terenów leśnych (za wyjątkiem wschodniej części), co stwarza korzystne warunki dla rozwijającej się funkcji mieszkaniowej. W strukturze terenów mieszkaniowych dominuje zabudowa jednorodzinna. Występują w tej części miasta trzy osiedla o wyraźnym rodowodzie wiejskim - Dzieckowice, Krasowy i Ławki. Pozostałe osiedla południowej części miasta - Stara Wesoła, Morgi i Larysz – ulegają stopniowej urbanizacji, przekształcając się w dzielnice o charakterze podmiejskim.

Po wstępnej analizie struktury i funkcji miasta Mysłowice, w wyniku powstałej dyskusji, określono pięć potencjalnych obszarów problemowych mogących spełniać wymogi realizacyjne projektu. Każdy z obszarów wpisuje się w filozofię przyrodniczo-społeczną umożliwiającą integrację różnych grup zawodowych podczas prac partycypacyjnych prowadzących do wypracowania wspólnej koncepcji zagospodarowania przedmiotowych terenów ze szczególnym uwzględnieniem ich walorów przyrodniczych.

Poniżej zestawiono zaproponowane tereny wraz z ich krótką charakterystyką.

Są to:

- Rewitalizacja Parku Zamkowego,
- Trójkąt Trzech Cesarzy Rewitalizacja,
- Odwodnienie terenów w rejonie ul. Kościuszki,
- Odwodnienie terenów w rejonie ul. Kościelniaka,
- Rewitalizacja Promenady.

MYSŁOWICE PARK ZAMKOWY

Park zlokalizowany jest w centrum miasta. Wg J. Kudery (historyka Parafii Mysłowickiej) przed wiekami właśnie tutaj powstał gród, który dał początek miastu i wokół którego rozbudowywało się pierwotne osiedle. Niestety zamek nie zachował się do dzisiejszych czasów. W parku zachowało się wiele starych drzew, które pamiętają dawne czasy Mysłowic, znajdują się tu również wejścia do tajemniczych tuneli, które biegną pod średniowiecznym miastem prawdopodobnie aż na Słupnej (dzielnica Mysłowic), gdzie znajdował inny zamek. Poza tym w parku zlokalizowany jest również stadion Górnik 09 oraz muszla koncertowa. W

latach 70 i 80 XX w. było to miejsce licznych pikników, koncertów, zabaw, wówczas park nazywany był Ludowym¹. Teren wymaga rewitalizacji.

TRÓJKĄT TRZECH CESARZY

Trójkąt Trzech Cesarzy, zwany z niemieckiego Drei Kaiser Ecke, to miejsce, gdzie przez blisko połowę okresu zaborów zbiegały się granice trzech ościennych mocarstw. Słupy graniczne od roku 1846 (a więc od czasów likwidacji Rzeczypospolitej Krakowskiej) biegły w tym rejonie wzdłuż Białej Przemszy (między Austrią a Rosją), Przemszy (między Austrią a Prusami) oraz Czarnej Przemszy (granica austriacko-pruska). Teren wymaga rewitalizacji.

MYSŁOWICE OBSZAR UL. KOŚCIUSZKI

Obszar ulicy Kościuszki zlokalizowany jest w północno-zachodniej części Mysłowic. Jest to obszar najmniej atrakcyjny przyrodniczo z wymienionych, jednakże zlokalizowany jest w pobliżu lasu. Przedmiotowy teren boryka się z problemami okresowego podtapiania tworzenia się zalewisk, które znacząco pogarszają jego atrakcyjność przyrodniczą.

Przedmiotowy obszar ze względu na zgłaszaną przez mieszkańców problematykę podtapiania i degradacji zielonej części znajdującej się w otoczeniu, wpasowuje się w ideę projektu Integraplan.

MYSŁOWICE KRASOWY, OBSZAR UL. KOŚCIELNIKA

Wskazany obszar znajduje się w południowej części miasta, niegdyś stanowił odrębną miejscowość o charakterze rolniczym. Przy ulicy Franciszka Kościelniaka, w niewielkim, ukrytym wśród drzew kamieniołomie, znajdują się malownicze ruiny dawnego pieca do wypalania wapna. Jest to murowany z kamienia obiekt, wzniesiony na planie koła i zaopatrzonego w ceglany komin. Poniżej ulicy znajduje się atrakcyjny kompleks leśny oraz obszary łąkowe, problematyka obszaru wiąże się z okresowymi podtopieniami i degradacją wartości przyrodniczej, stąd celem działań byłoby stworzenie zbiornika i tym samym zwiększenie bioróżnorodności obszaru. Charakter potencjalnych prac oraz wartość przyrodnicza terenu wpisuje się w ideę projektu Integraplan.

PROMENADA

Promenada jest myślowicką ulicą spacerową o wyjątkowej historii. „Narodziła się” pod koniec XIX w. (ok. 1870 r.). Początkowo była zwykłą ścieżką biegnącą wzdłuż Czarnej Przemszy - od okolic dworca kolejowego w rejon dworu Sułkowskich. Z chwilą utworzenia Trójkąta Trzech Cesarzy stała się główną aleją spacerową prowadzącą w kierunku „Jęzora”, czyli miejsca gdzie łączą się wody Białej i Czarnej Przemszy i gdzie schodziły się granice trzech mocarstw zaborczych. Ścieżkę poszerzono i obsadzono drzewami liściastymi, pozostawiając wolny zielony teren rozciągający się w kierunku rzeki. Klony, jawory, lipy, kasztanowce i graby tworzą dziś cieniłą, urokliwą aleję. Teren wymaga rewitalizacji.

W kolejnym etapie warsztatów ustalono, że czynnikami, które mogą zagrażać jakości środowiska są głównie czynniki antropogeniczne, w tym przede wszystkim rozwijająca się działalność gospodarcza, rozwijająca się zabudowa, korzystanie z zasobów środowiska

---

¹ <http://e-przewodniki.pl> (odczyt 08.06.2018)

(pobór wód, zrzut ścieków komunalnych i przemysłowych, emisja hałasu, pyłów i gazów, zanieczyszczenia powietrza, eksploatacja kopalni i związane z tym zagrożenia dla wszystkim komponentów środowiska oraz bezpieczeństwa mieszkańców). W Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Mysłowice na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025, na tle wskazań oraz założeń dokumentów wyższego szczebla określono dla Miasta Mysłowice kierunki interwencji, w ramach których przez kolejne lata będzie zachodzić konieczność podejmowania działań w celu poprawy stanu środowiska przyrodniczego.

Są to m.in.:

- rozbudowa i modernizacja infrastruktury zapewniającej właściwą meliorację terenu, retencjonowanie wód i ochronę przeciwpowodziową,
- poprawa jakości jednolitych części wód powierzchniowych w kontekście współpracy ponadregionalnej,
- poprawa jakości jednolitych części wód podziemnych,
- rozwój i modernizacja sieci wodociągowej w celu zmniejszenia awaryjności sieci,
- rozwój kompleksowej gospodarki ściekowej pod kątem sanitarnym i gospodarowania wodami deszczowymi,

W toku dalszych prac warsztatowych uzgodniono, że najważniejszym problemem miasta jest ochrona przeciwpowodziowa skoordynowana z działaniami ochronnymi. Należy znacznie więcej uwagi zwrócić na istniejące systemy ochrony przeciwpowodziowej, które są w wielu przypadkach niewystarczające lub w złym stanie technicznym. Powinno się usprawnić gospodarkę przestrzenną, w tym nie dopuszczać do urbanizacji terenów zalewowych, zabudowy i przerywania cieków odwadniających. Oprócz zabezpieczeń hydrotechnicznych, istotne jest również zwiększenie i ochrona przed zabudową obszarów pochłaniających nadmiar wody, opóźniających odpływ lub spowalniających przepływ i retencjonujących ją, jak: poldery, suche zbiorniki wodne, tereny zielone i grunty o dużej pojemności wodnej (głównie torfy, mursze). W tym kontekście działania powinny się rozwijać w kierunku małej retencji, mające na celu wydłużenie czasu obiegu wody poprzez zwiększenie zdolności do zatrzymywania wód opadowych i roztopowych oraz spowolnienia odpływu. Umożliwi to zmniejszanie zagrożenia podtopieniami, jak również zmniejszy skutki susz, a zwłaszcza suszy glebowej. Stosunkowo niski udział powierzchni biologicznie czynnych, znaczne uszczelnienie gruntów jak też duża gęstość zabudowy i zaludnienia stanowią istotne utrudnienia dla prawidłowego funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej miasta. Istotnym problemem są także nieefektywne systemy zagospodarowania wód opadowych, których prawidłowe funkcjonowanie pozwoliłoby na przeciwdziałanie podtopieniom i zalaniom a także umożliwiłoby retencjonowanie wody i wykorzystywanie jej w okresach suszy. Charakterystyczne uszczelnienie oraz wzmożona emisja ciepła antropogenicznego skutkują również tworzeniem się tzw. miejskich wysp ciepła.

Funkcjonowanie i rozbudowa systemu kanalizacji deszczowej jest pozytywnym aspektem w oczyszczaniu wód opadowych i roztopowych z terenów miejskich, które charakteryzują się nagromadzeniem terenów zabudowanych, parkingów i różnego rodzaju placów. W Mysłowicach kanalizację deszczową rozbudowano przy realizacji projektu „Gospodarka wodno – ściekowa w Mysłowicach”, przed rozpoczęciem realizacji projektu funkcjonowała w większości w postaci kanalizacji ogólnospławnej, a po zakończeniu projektu nastąpił prawie całkowity rozdział kanalizacji deszczowej od sanitarnej. W przypadku braku na danym terenie sieci rozdzielczej, ścieki bytowe są rozcieńczane ściekami deszczowymi i kanały

pracują jako ogólnospławne. Nadal jednak pozostaje problem dalszej rozbudowy tego systemu, gdyż zabudowa terenów dotychczas niezagospodarowanych powoduje zmiany w kierunkach spływu oraz w ilości spływających wód opadowych. Odbiornikami tych wód są często drobne cieki wodne, które nie są przystosowane do odbioru większej ilości wód. W perspektywie procesu zabudowy nowych terenów pojawia się potrzeba dostosowania niektórych cieków do przyjęcia większej ilości wód opadowych.

Ponadto zmiany w strukturze demograficznej ludności obszaru skutkują koniecznością działań w zakresie rozwoju infrastruktury społecznej i technicznej poprzez: przygotowywanie terenów pod zabudowę mieszkaniową, rozbudowę lub modernizację sieci komunikacyjnej, sieci handlowej, infrastruktury łączności, edukacji, czy związanej z rekreacją itp. Odpływ mieszkańców będzie mieć niewątpliwą wpływ na stan środowiska oraz obciążenie infrastruktury².

Analizując teren miasta pod względem zagrożeń środowiskowych, które mają duży wpływ na mieszkańców, zwrócono uwagę na zagrożenia związane z wodami powierzchniowymi. Wśród zanieczyszczeń wód powierzchniowych pojawiają się zanieczyszczenia wnoszone ze źródeł punktowych, zarówno komunalnych jak i przemysłowych, a także zanieczyszczenia ze źródeł obszarowych. Źródła zanieczyszczeń stanowią głównie ścieki zarówno komunalne, jak i przemysłowe, wprowadzane do wód z terenów nieobjętych kanalizacją, oraz zanieczyszczenia wymywane z terenów zabudowanych, terenów komunikacyjnych, łąk, pastwisk i pól uprawnych przez wody opadowe. Zanieczyszczenia wnoszone ze źródeł obszarowych jak i punktowych powodują pogorszenie jakości wód. Stan wód powierzchniowych przebadanych na terenie Mysłowicach oceniany jest jako zły. Wielkość oddziaływania zanieczyszczeń na środowisko wodne jest bezpośrednio związana z poziomem intensywności użytkowania gleb, koncentracją przemysłu, w tym głównie górnictwa. Wody podziemne gromadzone w strukturze GZWP nr 452 (pod terenem miasta Mysłowice) są wodami charakteryzującymi się dobrym stanem chemicznym. Na obszarze miasta istnieje zagrożenie podtopieniami o charakterze lokalnym, spowodowanymi długotrwałymi i intensywnymi opadami deszczu, gwałtownymi roztopami śniegu lub w wyniku niedrożności rowów i przepustów kanalizacyjnych. Problem powodziowy w mieście dotyczy także zapobieganiu tworzenia „niecek bezodpływowych”.

W dalszym etapie dokonano hierarchizacji problemów/zagospodarowania zasobami przyrody Mysłowic, które opisano w rozdziale 3.

---

² Program Ochrony Środowiska dla miasta Mysłowice na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025, listopad 2017

2.2 Warsztat 2

Spotkanie robocze z lokalnymi decydentami, ekspertami, osobami zaufania publicznego miało charakter warsztatowy i prowadzone było przez 3 ekspertów/moderatorów z GIG'u.

2.2.1 Porządek warsztatu

Tab.3 Etapy prowadzenia warsztatu 2.

Etap	Zakres tematyczny	Metoda prowadzenia	Czas trwania
1	Przywitanie, wprowadzenie do tematu spotkania, zapoznanie z listą i kluczem doboru uczestników, przedstawianie się.		20 minut
2	Określenie zakresu grup zawodowych składających się na grupę docelową w świetle wyników studium przypadku .	prezentacja ppt. i dyskusja moderowana	60 minut.
3	Rozpoznanie interakcji między grupami zawodowymi i powiązań przyczynowo- skutkowych w oddziaływaniach na przyrodę przedmiotowego terenu – wstępne opracowanie drzewa problemów do wykorzystania na 3 warsztacie.	dyskusja moderowana.	130 minut
4	Uzgodnienie wstępnego składu grupy docelowej – listy osobowej/adresowej, oraz ogólnych zasad organizacyjnych dla grupy docelowej.	Debata, głosowanie	90 minut

2.2.2 Cel warsztatu

Celem warsztatu jest uzgodnienie zakresu grupy docelowej i zasad jej pracy w projekcie.

2.2.3 Uczestnicy warsztatu

Tab.4 Instytucje biorące udział w warsztacie 2.

L.p.	Instytucja	Ilość uczestników
1	UM Mysłowice WOŚ	5
2	UM Mysłowice WI	2
3	UM Mysłowice ZP	1
4	UM Mysłowice AiB	1
5	UM Mysłowice WIM	1

2.2.4 Opis rezultatów warsztatów

Aby uzgodnić zakres grupy docelowej w pierwszym etapie spotkań warsztatowych dokonano diagnozy aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej Mysłowic na tle obszaru problemowego jakim jest dzielnica Krasowy.

Stwierdzono, że na koniec roku 2016 liczba ludności zamieszkująca Mysłowice wynosiła 74 592 osób (dane GUS). Od roku 2012 liczba ludności analizowanego obszaru spada co jest skutkiem migracji ludności do innych miast aglomeracji, gdzie są większe możliwości znalezienia pracy. Saldo migracji (różnica między napływem ludności – imigracją, a odpływem ludności – emigracją) na terenie Mysłowic utrzymuje się w ostatnich kilkunastu latach stale na ujemnym poziomie – stale przeważają emigracje (wymeldowania) nad imigracjami (zameldowania). Na spadek liczby ludności ma wpływ również przyrost naturalny, który w roku 2016 osiągnął minus 9 osób, jednak w ostatnich latach, mimo stale ujemnych wartości, wskaźnik przyrostu naturalnego zwiększa się³.

W południowej części Mysłowic dominują tereny rolne i zabudowa mieszkaniowa, nie jest to jednak obszar pozbawiony przemysłu. Tereny przemysłowe występują w trzech większych skupieniach, zlokalizowanych w Wesołej (rejon KWK „Wesoła”) i Brzezince. Z południowej części miasta wyodrębniają się dodatkowo Dzieckowice, stanowiące enklawę na jego południowo-wschodnim krańcu, oddzieloną kompleksem leśnym i częściowo zrehabilitowanym dawnym składowiskiem odpadów Elektrowni Jaworzno III. Pozostały obszar otoczony jest pierścieniem terenów leśnych (za wyjątkiem wschodniej części), co stwarza korzystne warunki dla rozwijającej się funkcji mieszkaniowej. W strukturze terenów mieszkaniowych dominuje zabudowa jednorodzinna. Występują w tej części miasta trzy osiedla o wyraźnym rodowodzie wiejskim - Dzieckowice, Krasowy i Ławki. Pozostałe osiedla południowej części miasta - Stara Wesoła, Morgi i Larysz – ulegają stopniowej urbanizacji, przekształcając się w dzielnice o charakterze podmiejskim.

Ustalono, że czynnikami, które mogą zagrażać jakości środowiska są głównie czynniki antropogeniczne, w tym przede wszystkim rozwijająca się działalność gospodarcza, w tym rozwijająca się zabudowa, korzystanie z zasobów środowiska (pobór wód, zrzut ścieków komunalnych i przemysłowych, emisja hałasu, pyłów i gazów, zanieczyszczenia powietrza, eksploatacja kopalni i związane z tym zagrożenia dla wszystkich komponentów środowiska oraz bezpieczeństwa mieszkańców).

W kolejnym etapie programu zidentyfikowano grupy interesariuszy. Uspołecznienie metody przygotowania oraz wdrożenia projektu, a następnie działań szczegółowych planowanych w jego ramach, jest niezbędnym warunkiem jego efektywnej realizacji i osiągnięcia wyznaczonych celów. Dlatego też identyfikacja interesariuszy powinna obejmować nie tylko podmioty bezpośrednio uczestniczące w prowadzonych działaniach ale również podmioty potencjalnie zaangażowane, w każdej ich fazie.

W celu identyfikacji grup interesariuszy przeanalizowano następujące grupy:

1. **Władze lokalne**
2. **Władze i instytucje regionalne**
3. **Instytucje naukowe**
4. **Organizacje pozarządowe**

³ Program Ochrony Środowiska dla miasta Mysłowice na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025, listopad 2017

5. **Przedstawiciele biznesu**

6. **Mieszkańcy**

Po wstępnym wskazaniu uczestników procesu pogrupowano ich pod względem ⁴:

- rodzaju grupy;
- uwzględnienia perspektywy „interesu” i problematyki;
- poziomu świadomości.

Analiza relacji między potencjalnymi uczestnikami a problemem pozwala upewnić się, czy zwerbowano wszystkich kluczowych dla problemu interesariuszy.

IDENTYFIKACJA GRUP INTERESARIUSZY Z UWZGLĘDNIENIEM RODZAJU GRUPY Z PERSPEKTYWY „INTERESU” I PROBLEMATYKI

Na podstawie przeprowadzonych roboczych spotkań typu warsztatowego z lokalnymi decydentami, ekspertami, osobami zaufania publicznego oraz w oparciu o wizję terenową, wyodrębniono następujące grupy interesariuszy związane z realizacją projektu dla analizowanego terenu:

- **Władze publiczne lokalne** – przedstawiciele i pracownicy Urzędu Miasta Mysłowice (Wydział Ochrony Środowiska, Wydział Inwestycji i Administracji Drogowej, Wydział Rozwoju Miasta, Wydział Bezpieczeństwa Publicznego i Reagowania Kryzysowego, Wydział Architektury i Budownictwa, Wydział Organizacyjny),
- **Administracja rządowa/władze regionalne** (np. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej WFOŚiGW, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych RDLP).
- **Spółeczność lokalna - mieszkańcy dzielnicy Krasowy, właściciele terenów przy ulicy Kościelniaka** - ta grupa interesariuszy powinna być aktywnie zaangażowana w proces partycypacji. Ich opinie na temat potrzeb i oczekiwań związanych z terenem są szczególnie ważne z uwagi na bezpośrednie sąsiedztwo ich nieruchomości.
- **Media**
- **Podmioty gospodarcze** – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Zarząd Zlewni w Katowicach, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., Polska Grupa Górnicza S.A. Oddział KWK Mysłowice-Wesoła.
- **Lokalne organizacje pozarządowe, kluby ekologiczne, stowarzyszenia ekologiczne itp.** (Stowarzyszenie Nasza Ziemia; Stowarzyszenie Nasze Kosztowy, Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych Nasze Mysłowice, Stowarzyszenie My To Mysłowice)

IDENTYFIKACJA GRUP INTERESARIUSZY Z UWZGLĘDNIENIEM POZIOMU ŚWIADOMOŚCI

Na podstawie analizy relacji (pośrednich i bezpośrednich) między potencjalnymi uczestnikami a problemami, które związane są z analizowanym terenem dokonano podziału na interesariuszy aktywnych, biernych i wpływowych.

Z uwagi na szerokie grono interesariuszy oraz potrzebę zdefiniowania kanałów dotarcia do uczestników procesu w celu ich poinformowania oraz zaangażowania w proces partycypacji w kolejnym etapie opracowano tzw. mapę interesariuszy, która pozwala na pogrupowanie

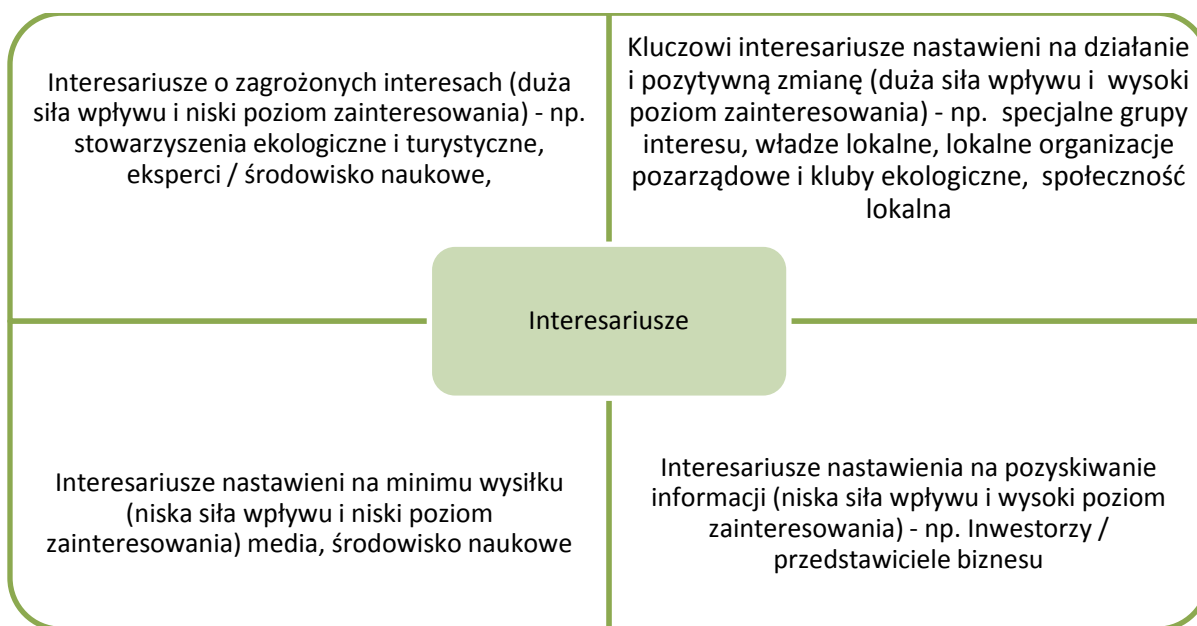
---

⁴ Partycypacja publiczna krok po kroku, wybór i opracowanie Oktawiusz Chrzanowski, http://partycypacjaobywatelska.pl/wp-content/uploads/2015/06/1_partycypacja_publiczna_krok_publicacja.pdf

interesariuszy ze względu na siłę ich wpływu i poziom zainteresowania. Mapa interesariuszy umożliwia zobrazowanie nastawienia poszczególnych podmiotów do planowanego projektu oraz stopnia ich oddziaływania na ten projekt⁵.

Mapa interesariuszy podzielona jest na 4 obszary (rys.1.):

- Kluczowi interesariusze nastawieni na działanie i pozytywną zmianę - wysoki wpływ, wysokie zainteresowanie: grupa ta stanowić może źródło ryzyka dla projektu. Jest to grupa, którą należy zarządzać dość intensywnie w celu zapewnienia wysokiego poziomu jej satysfakcji,
- Interesariusze o zagrożonych interesach - wysoki wpływ, niskie zainteresowanie: grupę tą należy utrzymywać w ciągłej satysfakcji, można ją wykorzystać do zarządzania innymi grupami interesariuszy,
- Interesariusze nastawieni na pozyskiwanie informacji - niski wpływ, wysokie zainteresowanie: grupę tą należy monitorować, gdyż grupa ta może stanowić źródło informacji o wymaganiach, co do efektu końcowego.
- Interesariusze nastawieni na pozyskiwanie informacji - niski wpływ, niskie zainteresowanie: należy monitorować tą grupę interesariuszy oraz informować o postępach w realizacji projektu.

Rys. 1 Mapa interesariuszy

Źródło: opracowanie własne

Największą liczę grup interesariuszy przydzielono do kluczowych interesariuszy nastawionych na pozytywną zmianę. Ma to związek z dużym zainteresowaniem tematem, naciskiem społeczności lokalnej oraz potrzebą zmian.

⁵ Lisiński M., Metody planowania strategicznego, PWE, Warszawa 2004

Na poniższym schemacie (rys.2) zestawiono zasady postępowanie w obrębie grup interesariuszy w odniesieniu do stopnia ich zainteresowania daną inicjatywą.

Rys.2. Zasady postępowania w obrębie zidentyfikowanych grup interesariuszy

Źródło: opracowanie własne na podstawie ⁶

W celu określenia potencjalnych kierunków zmian oraz możliwości zaangażowania określonych grup interesariuszy i grup zawodowych, dokonano analizy relacji przyczynowo-skutkowych pomiędzy interesariuszami (w tym grupami zawodowymi) a ich wpływem na obszar problemowy. Matryca relacji została przedstawiono w poniższych tabelach:

⁶ <https://productvision.pl/2016/mapa-interesariuszy/>

Tab.5. Matryca relacji problemy – interesariusze

Grupa interesariuszy	Problemy natury społecznej akceptacji			Problemy natury przyrodniczo – funkcjonalnej					
	Brak zainteresowania terenem	Nieprzychylny opinie na temat atrakcyjności terenu	Zagrożenie powodziowe	Brak wyodrębnionych stref funkcjonalnych obszaru	Szkody spowodowane źle działającą siecią odwadniającą	Brak zrównoważonego zagospodarowania terenu	Brak dogodnego dojścia do terenu	Brak połączenie z innymi terenami zielonymi w obrębie miasta	Występowanie terenów podmokłych, na których rozwija się niepożądana roślinność
Władze publiczne lokalne	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Administracja rządowa/władze regionalne			X		X	X		X	X
Spółeczność lokalna	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Media	X	X				X			
Podmioty gospodarcze	X	X	X	X	X	X	X		
Lokalne organizacje pozarządowe, kluby ekologiczne, stowarzyszenia ekologiczne	X			X		X	X	X	X

Źródło: opracowanie własne

Występowanie wzajemnych relacji / oddziaływania pomiędzy interesariuszami a problemami w dalszej kolejności pozwoliło określić rodzaj tego oddziaływania i wyodrębnić problemowe elementy analizowanego obszaru, gdzie ta relacja występuje, według następującej oceny:

(+) – oznacza pozytywne oddziaływanie i skutki interwencji na dany komponent problemowy wyznaczonego obszaru przyrody,

(-) – oznacza negatywne oddziaływanie i skutki interwencji na dany komponent problemowy wyznaczonego obszaru przyrody,

(0) – oznacza brak wpływu na dany element problemowy,

(N) – oznacza brak możliwości jednoznacznego określenia wpływu na dany element problemowy.

Tab.6. Matryca interakcji

Grupa interesariuszy	Akceptacja społeczna	Atrakcyjność terenu	Strefy rekreacyjne	Jakość gruntów	Bezpieczeństwo	Częstotliwość użytkowania	Poziom ingerencji w teren	Zrównoważone	Doiście do terenu	Połączenie z innymi cennymi	Poziom włączenia do miejskiej zielonej	Ochrona przyrody
Władze publiczne lokalne	+	+	+	N	+	+	+	+	+	0	+	+
Władze regionalne				N	+			+			+	+
Lokalne organizacje pozarządowe, kluby ekologiczne, stowarzyszenia ekologiczne	+		+			+	+	+	+	0	+	+
Społeczność lokalna	N	N	+	0	+	N		N	N	0	0	-
Media	N	N	0			N		N				
Podmioty gospodarcze	N	+	+	+	+	+		+	0	0		

Źródło: opracowanie własne

W celu podsumowania identyfikacji grup docelowych została opracowana tzw. mapa interesariuszy, która pozwala na pogrupowanie interesariuszy ze względu na siłę ich wpływu i poziom zainteresowania. Mapa interesariuszy umożliwia zobrazowanie nastawienia poszczególnych interesariuszy do planowanego projektu oraz stopnia ich oddziaływania na projekt⁷, co przedstawia

⁷ Lisiński M., *Metody planowania strategicznego*, PWE, Warszawa 2004

3 WSTĘPNA HIERARCHIZACJA PROBLEMÓW OCHRONY/GOSPODAROWANIA ZASOBAMI PRZYRODY DANEGO MIASTA

W celu hierarchizacji obiektów i problemów ochrony/zagospodarowania zasobami przyrody w kontekście atrakcyjności i realności zagospodarowania posłużono się zmodyfikowaną macierzą McKinsey'a (General Electric). Konstrukcja tej macierzy bazuje na dwóch założeniach:

- należy działać w sektorach/obszarach, które cechują się największą atrakcyjnością, z mniej atrakcyjnych sektorów obszary usuwamy.
- Należy rozwijać obszary posiadające mocną pozycję konkurencyjną, jednocześnie wycofując się z tych, u których jest ona słaba.

Użycie macierzy atrakcyjności umożliwiło określenie kierunku rozwoju lub działania strategicznego. Oznacza to, że dzięki rozkładowi produktów w macierzy potrafimy określić, w stosunku do których działań zastosować strategie wzrostowe, do których strategie podtrzymywania wraz z dofinansowaniem, a które wyeliminować korzystając z strategii schodzenia z rynku. Początkiem lat 70 XX w. została utworzona koncepcja tej macierzy. Była opracowana przez firmę konsultingową McKinsey współpracującą z General Electric. Uznaje się ją jako rozbudowaną metodę BCG (Boston Consulting Group). Podczas analizy macierzy McKinsey'a podjęto próbę likwidacji słabych stron, które występowały w macierzy BCG (przede wszystkim dotyczyło to używanych w niej uproszczeń). Stosowane w macierzy BCG zmienne jednowymiarowe zamieniono zmiennymi, które opisują czynniki rynkowego sukcesu przedsiębiorstwa: atrakcyjność przemysłu (rynku), a także pozycję konkurencyjną wewnątrz danego przemysłu. Umożliwiło to obszerniejszą analizę portfela produkcji przedsiębiorstwa w stosunku do określonego przemysłu lub sektora. Zauważono też ograniczoną przydatność metody BCG w przypadku analizy portfela firm zdywersyfikowanych. Jeśli przedsiębiorstwo jednocześnie funkcjonowało w wielu przemysłach i oferowało kilkaset, a nawet kilka tysięcy produktów, niemożliwe było korzystanie z metod, za pomocą których każdy wyrób był osobno poddawany analizie i pozycjonowaniu. Pomocne okazały się strategiczne jednostki organizacyjne – SBU⁸.

Na potrzebę realizacji wyboru obszarów problemowych posłużono się zmodyfikowaną metodyką GE, którą zaprezentowano poniżej z podziałem na punktację przypisywaną poszczególnym zagadnieniom. Wszystkie zaproponowane obszary przeanalizowano zgodnie z zaprezentowaną metodyką. Prace prowadzono metodą ekspercką, prowadząc dyskusję podczas spotkania warsztatowego i ujednolicając wspólne osądy.

Zmodyfikowana metodyka GE na potrzeby projektu Integraplan

Priorytetyzacja obszarów problemowych – matryca General Electric (kryteria I):

ZAPOTRZEBOWANIE max 40 punktów

1. **Zakres i pilność problemów**, które zostaną rozwiązane przez wdrożenie (+przełamywanie barier) (0-20 punktów)

---

⁸ G. Gierszewska, M. Romanowska, 2017, s.173-174

Punktacja zależna od liczby barier, problemów lub źródeł problemów, które rozwiązać może realizacja projektu (im więcej, tym wyższa punktacja)

2. Pozytywny wpływ na inne przedsięwzięcia (0-10 punktów)

Liczba punktów zależna od ilości projektów, na które wpływa.

3. Powszechność (0-10 punktów)

Jaki procent osób (społeczności lokalnej – z dzielnic) będzie korzystać z projektu (im większy procent tym większa ilość punktów)

4. Wartość w zakresie wizerunku miasta (0-10 pkt)

Wartość punktowa zależna od skali oddziaływania wizerunkowego projektu (skala najbliższego otoczenia, dzielnicy, całego miasta – im większa, tym więcej pkt)

Priorytetyzacja projektów – matryca General Electric (kryteria II):

WYKONALNOŚĆ max 70 punktów

1. Korzyści vs koszty (0-10 punktów)

Czy poziom kosztów będzie akceptowalny przez miasto? Czy planowane koszty realizacji projektu są współmierne do oczekiwanych korzyści ?

2. Bariery dla projektu (0-10 punktów)

Istotność sumy barierowości jak silne bariery projekt musi przezwyciężyć? Im trudniejsze, tym MNIEJ punktów.

3. Utrzymywanie i zapewnienie bezpieczeństwa (możliwość utrzymywania efektów projektu przy współdziałaniu społeczności lokalnej i wolontariuszy) (0-10 punktów)

Czy efekty projektu mogą podtrzymywać aktualnie zatrudnieni pracownicy partnerstwa, ochotnicy, wolontariusze, dodatkowi pracownicy czy muszą to być specjaliści z zewnątrz?

3a. Możliwość znalezienia specjalistów do wykonania projektu (firmy, eksperci) (0-10 punktów)

4. Zależność od innych projektów (0-10 punktów)

5. Zgodność z działaniami zewnętrznymi (infrastrukturalnymi) (0-10 pkt.)

Im więcej działań, z którymi projekt jest zbieżny, tym większa szansa na powodzenie jego realizacji i większa punktacja.

6. Akceptacja społeczna (0-10 punktów)

Jaki procent partnerów/ społeczności lokalnej zaakceptuje projekt (im więcej tym więcej punktów)

Rezultaty analizy problemowej z zastosowaniem zmodyfikowanej metodyki GE.

W poniższej tabeli zebrano i ujednolicono wartości punktacji dla zaproponowanych obszarów problemowych, w kontekście zapotrzebowania. Największy wynik osiągnął teren przy ul. Kościelniaka, na drugim miejscu znalazł się obszar Parku Zamkowego w centrum miasta, na trzecim - rewitalizacja obszaru Promenady, na miejscu czwartym uplasowała się rewitalizacja Trójkąta Trzech Cesarzy, a na miejscu piątym odwodnienie terenów w rejonie ul. Kościuszki.

Tab.7 Wyniki analizy określającej zapotrzebowanie na działania w danym obszarze(1)

LP	Obszar problemowy	ZAPOTRZEBOWANIE				SUMA
		Zakres i pilność problemów	Pozytywny wpływ na inne przedsięwzięcia	Powszechność	Wartość w zakresie wizerunku miasta	
1	Rewitalizacja Parku Zamkowego	8	5	10	10	33
2	Trójkąt Trzech Cesarzy Rewitalizacja	10	6	8	4	28
3	Odwodnienie terenów rejonie ul. Kościelniaka	15	10	8	5	38
4	Rewitalizacja Promenady	5	6	10	10	31
5	Odwodnienie terenów w rejonie ul. Kościuszki	10	5	5	5	25

Źródło: opracowanie własne

W poniższej tabeli zebrano i ujednolicono wartości punktacji dla zaproponowanych obszarów w kontekście wykonalności. Ponownie najwyższy wynik osiągnął obszar przy ul. Kościelniaka, na drugim miejscu uplasował się obszar Trójkąta Trzech Cesarzy, następnie obszar przy ul. Kościuszki, rewitalizacja Promenady i na ostatnim miejscu rewitalizacja Parku Zamkowego.

Tab.8 Wyniki analizy określającej wykonalność działania w danym obszarze(2)

LP	Obszar problemowy	WYKONALNOŚĆ							SUMA
		korzyści vs koszty	bariery dla projektu	utrzymywanie i zapewnienie bezpieczeństwa	możliwość znalezienia specjalistów do wykonania projektu	zależność od innych projektów	zgodność z działaniami zewnętrznymi	akceptacja społeczna	
1	Rewitalizacja Parku Zamkowego	7	7	7	8	8	6	9	52
2	Trójkąt Trzech Cesarzy Rewitalizacja	9	8	8	9	9	8	10	61
3	Odwodnienie terenów w rejonie ul. Kościelniaka	10	10	10	10	10	10	10	70
4	Rewitalizacja Promenady	7	8	5	10	8	8	9	55

5	Odwodnienie terenów w rejonie ul. Kościuszki	7	8	10	10	8	8	9	60
---	--	---	---	----	----	---	---	---	----

Źródło: opracowanie własne

W wyniku przeprowadzonej analizy wykorzystującej macierz McKinseya spośród zaproponowanych na pierwszych warsztatach obszarów problemowych wybrano obszar docelowy, na którym skupione zostaną dalsze działania.

Pomimo, iż zgodnie z metodyką analizy każdy z obszarów mieści się w zakresie atrakcyjności, możliwe było wybranie tylko jednego, stąd wybór padł na kwestie związane z odwodnieniem rejonu ul. Kościelniaka, przy jednoczesnym zachowaniu walorów przyrodniczych obszaru.

4 WSTĘPNE OKREŚLENIE SKŁADU GRUPY DOCELOWEJ

Na podstawie przeprowadzonych roboczych spotkań typu warsztatowego z lokalnymi decydentami, ekspertami, osobami zaufania publicznego oraz w oparciu o wizję terenową, wyodrębniono następujące grupy interesariuszy związane z realizacją projektu dla analizowanego terenu:

- **Władze publiczne lokalne** – przedstawiciele i pracownicy Urzędu Miasta Mysłowice (Wydział Ochrony Środowiska, Wydział Inwestycji i Administracji Drogowej, Wydział Rozwoju Miasta, Wydział Bezpieczeństwa Publicznego i Reagowania Kryzysowego, Wydział Architektury i Budownictwa, Wydział Organizacyjny)

Z punktu widzenia samego procesu partycypacji, niezwykle istotne jest zaangażowanie władz publicznych, którzy znają źródło problemu, jak również oczekiwania stron zainteresowanych. Możliwość aktywnej współpracy specjalistów różnych referatów pozwala na konfrontowanie różnych pomysłów oraz wyodrębnienie istotnych ograniczeń. Możliwość wypracowania właściwej koncepcji wykorzystania potencjału tego obszaru może przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności miasta. I tak, wśród instytucji publicznych mocne strony stanowi duża moc decyzyjna, siła przebicia oraz dobra znajomość środowiska społecznego, dzięki czemu zwiększa się prawdopodobieństwo realizacji zakładanych projektów oraz pozyskania finansowania na ten cel.

- **Administracja rządowa/władze regionalne** (np. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej WFOŚiGW, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych RDLP) – instytucje, do których zadań należy kontrolowanie przestrzegania zasad ochrony środowiska, należą do grona kluczowych interesariuszy procesu zagospodarowania zasobów przyrody.

Zapewnienie odpowiednich standardów jakości środowiska poprzez egzekwowanie przestrzegania przepisów z zakresu ochrony środowiska oraz zagospodarowanie terenu zgodnie z podstawami prawnymi oraz przy zapewnieniu troski o jakość zasobów przyrody jest kluczowym interesem władz regionalnych w ramach prowadzonego procesu partycypacji. Wpływ powyższej grupy może wynikać również z udzielenia dofinansowania na realizację zaplanowanego zamierzenia, bądź też samej akceptacji przedsięwzięcia.

- **Społeczność lokalna - mieszkańcy dzielnicy Krasowy, właściciele terenów przy ulicy Kościelniaka** - ta grupa interesariuszy powinna być aktywnie zaangażowana w proces partycypacji.

Ich opinie na temat potrzeb i oczekiwań związanych z terenem są szczególnie ważne z uwagi na bezpośrednie sąsiedztwo ich nieruchomości.

- **Media** – wspierają działania promocyjne w lokalnych mediach, pobudzają aktywność i zaangażowanie pozostałych grup interesariuszy, jak również budują świadomość.

Lokalne media często wykazują inicjatywę w ramach propagowania inicjatyw na rzecz społeczności, stąd należy podkreślić ich istotny wpływ w kształtowaniu opinii publicznej.

- **Podmioty gospodarcze** – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Zarząd Zlewni w Katowicach, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., Polska Grupa Górnicza S.A. Oddział KWK Mysłowice-Wesoła.

Dzięki zaangażowaniu podmiotów gospodarczych związanych z gospodarką wodno-ściekową oraz branżą górniczą możliwe jest budowanie zaufania, stanowiącego podstawę dla przyszłej współpracy poszczególnych grup interesariuszy w zakresie wypracowania jak najlepszego scenariusza dla zagospodarowania analizowanego terenu. Wniesiona przez nich wiedza i

uwagi merytoryczne oparte na praktyce i wieloletnim doświadczeniu znacznie wzbogacą wspólny zasób wiedzy. Oddziaływanie miejsko-przemysłowej aglomeracji górnośląskiej, intensywny pobór wód podziemnych związany z odwadnianiem wyrobisk górniczych kopani węgla kamiennego, zrzuty kwaśnych wód kopalnianych do cieków powierzchniowych, zagrożenie zanieczyszczenia użytkowych poziomów wodonośnych kwaśnymi wodami kopalnianymi po zaprzestaniu odwodnień wyrobisk górniczych.

- **Lokalne organizacje pozarządowe, kluby ekologiczne, stowarzyszenia ekologiczne itp.** (Stowarzyszenie Nasza Ziemia; Stowarzyszenie Nasze Kosztowy, Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych Nasze Mysłowice, Stowarzyszenie My To Mysłowice) są to grupy interesariuszy obejmujące działalność społeczną, charytatywną, oświatową, w zakresie kultury fizycznej i sportu, ochrony środowiska i inwestycji minimalizujących wpływ na środowisko, dobroczynności, ochrony zdrowia i pomocy społecznej.

Ich silną stroną jest bardzo dobra znajomość lokalnych uwarunkowań oraz praktyczne podejście do rozwiązywania problemów. Co istotne, mają silny wpływ na postawy społeczności lokalnych, stąd są cennym źródłem informacji o aktualnych oczekiwaniach i potrzebach. Silną stroną zaangażowania lokalnych organizacji pozarządowych i klubów ekologicznych jest otwartość na innych interesariuszy i motywacja do działania wynikająca z potrzeby realizowania celów swojej działalności. Często organizacje tego typu wykazują chęci do współpracy i włączenia się w zarządzanie. Zaangażowanie i wsparcie ze strony organizacji i stowarzyszeń jest kluczowym czynnikiem do sukcesu inicjatyw, zwłaszcza w dziedzinie ochrony środowiska i planowania przestrzennego. Niektóre z tych organizacji są niczym niezależny zespół doradców i potrafią pokazać inny punkt widzenia w dyskusji.

Następnie wskazano grupy zawodowe, które będą miały znaczący **bezpośredni oraz pośredni** wpływ na przyrodę/zagospodarowanie analizowanego terenu. Wśród grup wpływających **bezpośrednio** na analizowany obszar wyróżnić można m.in.:

- przedstawicieli Wydziałów Urzędu Miasta w Mysłowicach, w szczególności reprezentantów następujących Wydziałów:

Wydział Ochrony Środowiska,

Wydział Inwestycji i Administracji Drogowej,

Wydział Rozwoju Miasta,

Wydział Bezpieczeństwa Publicznego i Reagowania Kryzysowego,

Wydział Architektury i Budownictwa, Wydział Organizacyjny

- MPWiK Mysłowice,
- PGG S.A. Oddział KWK Mysłowice-Wesoła,
- mieszkańców osiedla Kosztowy,

Natomiast do grupy podmiotów, oddziałujących w sposób **pośredni** na analizowany obszar, zaliczyć można:

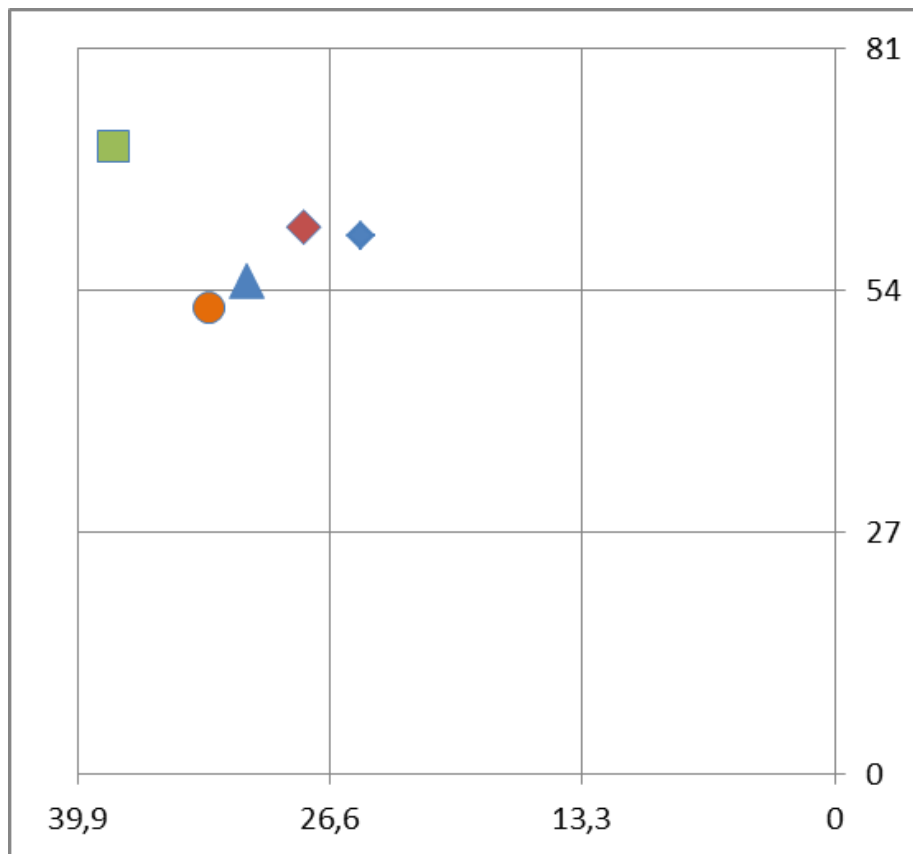
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska,
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych,
- Wody Polskie, Zarząd Zlewni w Katowicach,
- lokalne organizacje pozarządowe, kluby ekologiczne, stowarzyszenia ekologiczne

Analizując poszczególne grupy zawodowe pod kątem zainteresowania problemem i siły wpływu na realizowany projekt wskazano następujące grupy:

- I. mieszkańcy osiedla Krasowy, a także władze lokalne wskazane powyżej Wydział UM Mysłowice, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., Polska Grupa Górnicza S.A. Oddział KWK Mysłowice-Wesoła, wykazują wysoki wpływ oraz wysokie zainteresowanie realizowanym przedsięwzięciem. Jest to grupa dla której wyznaczyć należy lidera, sugeruje się aby był to UM. Grupą tą należy zarządzać dość intensywnie w celu zapewnienia wysokiego poziomu jej satysfakcji. Obejmuje ona wiele grup o odmiennych interesach, stąd też należałoby wypracować wspólne partycypacyjne zasady współpracy.
- II. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska oraz Wody Polskie mogą wykazywać wysoki wpływ na realizowany projekt, np. poprzez udzielenie dofinansowania na realizację zaplanowanego zamierzenia, bądź też samej akceptacji przedsięwzięcia, które to powinno być zgodne z planami działań Wód Polskich. Podmioty wyodrębnione w ramach tej grupy nie wykazują szczególnego zainteresowania analizowanym obszarem. Niemniej nie pozostają bierne w przypadku wygenerowania pomysłu i zaangażowania ich jego realizację. Stąd też grupę tą należy utrzymywać w ciągłej satysfakcji, można ją także wykorzystać do zarządzania innymi grupami.
- III. lokalne organizacje pozarządowe, kluby ekologiczne, stowarzyszenia ekologiczne wykazują średni/niski wpływ na realizację zidentyfikowanego projektu, niemniej są oni nim bardzo zainteresowani. Grupę tą należy monitorować, gdyż może ona stanowić źródło cennych informacji odnośnie potrzeb a także wymagań, co do efektu końcowego realizowanego przedsięwzięcia.
- IV. Można przypuszczać, iż osoby czasowo przebywające na terenie miasta nie są zainteresowane realizacją projektu oraz mają niski wpływ na jego realizację. Zapewne jednak chętnie skorzystały by z usług oferowanych przez to miejsce. Osoby należące do tej grupy można informować o postępach w realizacji projektu (np. poprzez tablice informacyjne) oraz sugeruje się aby podejmować działania monitoringowe, pozwalające na ocenę, czy jej skład nie ulega zmienia i co czy nie jest wymagana zmiana sposobu postępowania wobec tej grupy.

5 UZGODNIENIE OBIEKTU

Poniżej zestawiono graficznie wyniki analizy (rys.3), które wskazuje na obszar przy ul. Kościelniaka (zielony prostokąt) jako priorytetowy w kontekście dalszych działań (Rewitalizacja Parku Zamkowego - pomarańczowe koło, Trójkąt Trzech Cesarzy Rewitalizacja - czerwony romb, Rewitalizacja Promenady - niebieski trójkąt, Odwodnienie terenów rejonie ul. Kościuszki - niebieski romb). Tym samym jednomyślnie stwierdzono, że do dalszych analiz i prac koncepcyjnych wybrany został obszar przy ul. Kościelniaka w Mysłowicach.

Rys.3. Graficzna interpretacja wyników analizy GE

Źródło: opracowanie własne

Zgromadzone dane wyjściowe pozwoliły na przeanalizowanie zmian, jakie zaszły w środowisku przyrodniczym analizowanego regionu w porównaniu z poprzednimi latami. Dalsze prace umożliwią zaplanowanie nowych lub uzupełnienie dotychczasowych zadań, których realizacja przyczyni się do ochrony środowiska analizowanego obszaru, utrzymania jego stanu na dobrym poziomie oraz kontynuowanie działań, które zmierzają do jego poprawy i uporządkowania szczególnie w kontekście gospodarki wodami deszczowymi.

Działania w zakresie eliminacji zagrożenia lokalnymi podtopieniami podejmowane są w ramach Programu Ochrony Środowiska dla miasta Mysłowice. Dotyczą one przede wszystkim zabezpieczenia przeciwpowodziowego głównych cieków i zbiorników wodnych oraz zagrożeń powstających na skutek eksploatacji górniczej. Występujące w ostatnich latach w okresie wiosennym ulewne deszcze powodują również lokalne podtopienia w pobliżu mniejszych cieków wodnych. Zalecane jest rozpoznanie tych sytuacji oraz przyjęcie

odpowiednich działań w zakresie usprawnienia systemu odprowadzania wód opadowych w szczególności w dzielnicach południowych oraz zapobiegania występowania lokalnych podtopień⁹.

Krasowy to dzielnica, która pochwalić się może ponad 700-letnią historią. Obok Dzieńkowic i Starego Miasta stanowi jedną z najstarszych części Mysłowic. Pod względem ukształtowania osadniczego wykazuje kształt ulicówki, czyli osady zwartej w sobie. Teren dzielnicy ma charakter wiejski. W głównej mierze występują tu zbiorowiska segetalne pól uprawnych oraz wieloletnie zbiorowiska trawiaste o usytuowaniu kośnym i pastwiskowym. Poza tym znajdują się tu segetalne zbiorowiska sadów i ogrodów przydomowych, ściśle związane z zabudową mieszkaniową, zbiorowiska łąkowe o podmokłym charakterze, zbiorowiska wodne i przywodne, murawy kserotermiczne związane z nieczynnymi kamieniołomami, nieliczne zbiorowiska segetalne obiektów zieleni miejskiej, naturalne zbiorowiska leśne o zaburzonej strukturze i lasy sadzone na niewłaściwym stanowisku oraz zbiorowiska ruderalne na nieużytkach, związane głównie z występowaniem terenów przemysłowych w Brzezince, Laryszu i Wesołej. W granicach dzielnicy znajdują się również obszary o podwyższonej wartości przyrodniczej są to między innymi:

- „Kamieniołom Krasowy”. Ściana kamieniołomu jest dobrze zachowana. U wejścia do kamieniołomu znajduje się dobrze zachowany wapiennik. Dno kamieniołomu w części porośnięte jest trawą i pojedynczymi krzewami, w części zaś pokryte rumoszem skalnym. Nie zalesione Wzgórze Krasowy jest miejscem występowania wielu roślin typowych dla zbiorowisk kserotermicznych,
- „Łąka w Krasowach”. Zajmuje rozległy obszar na wschodnim skłonie wzniesienia z wieżą telewizyjną. Wyptywy zasilające cały zespół łąk i zbiorników wodnych w otoczeniu wzgórza decydują o ich podmokłym charakterze. Łąki stanowią przyrodniczo cenny akcent krajobrazu Mysłowic. Na terenie łąk znajduje się niewielkie oczko wodne, powstałe w wyniku przecięcia istniejącej dolinki groblą. Porośnięte częściowo szuwarem mannowym i pałkowym, stanowi istotny element środowiska przyrodniczego, mający wpływ na zachowanie lokalnej bioróżnorodności¹⁰.

---

⁹ Strategia Zrównoważonego Rozwoju Mysłowice 2020+

¹⁰ http://www.bip.myslowice.pl/data/dataPublicator/121126_raport.pdf (odczyt 08.05.2018)

6 WYNIKI WIZJI TERENOWEJ

Wizja terenowa z marca 2018 roku wykazała, że teren ten podlega silnej antropopresji poprzez budowę domów jednorodzinnych. Skutkuje to pogorszeniem spływem powierzchniowych wód opadowych i roztopowych. Dodatkowym problemem jest fakt, iż rów melioracyjny odwadniający na analizowanym terenie został zasypany w górnym odcinku, z kolei jego dolny odcinek podlega zarastaniu. Skutkuje to lokalnymi podtopieniami okolicznych domów. Wizja terenowa wykazała również, iż w dolnym odcinku rowu odwadniającego mogą występować przeciwnospadki, dlatego konieczna będzie analiza całego rowu odwadniającego.